

NORGES HØYESTERETT

Den 7. januar 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med justitiarius Øie og dommerne Bull og Høgetveit Berg i

HR-2025-19-U, (sak nr. 24-199254SIV-HRET), sivil sak, anke over dom:

A	(advokat Fredrik Schøne Brodwall v/advokatfullmektig Caroline Aune)
B	(advokat Toini Caroline Saxegaard Lødemel)
mot	
X kommune	(advokat Anne Elisabeth Grøndahl)
C	(advokat Jan Aanerød)
truffet slik	

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over dom om opprettholdelse av plassering i barneverninstitusjon uten samtykke i inntil 12 måneder, jf. barnevernsloven § 6-2 første ledd, jf. tredje ledd.
- (2) Barneverns- og helsenemnda i Oslo og omegn mottok 1. desember 2023 begjæring fra X kommune om tvangsplassering i barneverninstitusjon uten samtykke av B, født 00.00.2008. Etter forhandlingsmøte fattet nemnda enstemmig vedtak 17. januar 2024 med denne slutningen:
 - «1. B, født 00.00.2008 kan plasseres og tilbakeholdes i inntil 12 måneder ved Y ungdoms- og familiesenter, jf. barnevernsloven § 6-2 første ledd, jf. tredje ledd.
 2. Institusjonen gis anledning til å foreta rusmiddeltesting, jf. barnevernsloven § 10-10 tredje ledd.»
- (3) B flyttet inn på Y ungdoms- og familiesenter i Bærum 29. februar 2024.
- (4) Vedtaket ble brakt inn for tingretten av både B og hennes far, A.
- (5) Romerike og Glåmdal tingrett avsa 16. juli 2024 dom med slik slutning:

«Barneverns- og helsenemnda i Oslo og omegns vedtak av 17.01.2024 stadfestes.»

- (6) B anket tingrettens dom til lagmannsretten.
- (7) Eidsivating lagmannsrett traff 12. september 2024 beslutning i medhold av tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav a, hvor det ble gitt samtykke til fremme av anken for spørsmålet om vedtaket var iverksatt innen utløpet av fristen i barnevernsloven § 6-2 siste ledd. For øvrig ble det ikke gitt samtykke til fremme av anken.
- (8) Eidsivating lagmannsrett avsa 19. november 2024 dom med slik slutning:
- «Anken forkastes.»
- (9) *B og A* har anket til Høyesterett. Ankene gjelder lovanvendelsen og bevisbedømmelsen. Det er i korte trekk anført at vilkåret «satt i verk» i barnevernsloven § 6-2 siste ledd siste punktum reiser et prinsipielt tolkningsspørsmål der hvor innflytting i institusjon skjer mer enn seks uker etter vedtaksdato. Det er anført at det ikke er klart at innflyttingen var planlagt innenfor iverksettelsesfristen, og det er heller ikke begrunnet hvorfor innflytting ikke lot seg gjennomføre på et tidligere tidspunkt. Det er lagt ned påstand om at ankene tillates fremmet, og at vedtaket oppheves.
- (10) *C (mor)* har inngitt tilsvaer hvor det anføres at vedtaket faller bort som følge av at det ikke ble satt i verk innen seks uker. Hun har for øvrig sluttet seg til anken fra *B* og har lagt ned påstand om at anken tillates fremmet, og at vedtaket oppheves.
- (11) *X kommune* har tatt til motmæle. Det er anført at lagmannsrettens lovtolking er korrekt, og at saken ikke reiser spørsmål som må avklares i Høyesterett. Avgjørende for at vedtaket var «satt i verk» før innflyttingen, er at det forelå aktive handlinger fra barneverntjenesten. Kommunen har videre anført at nemndas vedtak faller bort 17. januar 2025, og at saken etter dette må heves, jf. tvisteloven § 36-1 annet ledd. Det er lagt ned påstand om at ankene nektes fremmes, subsidiært at ankene forkastes.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anke til Høyesterett ikke kan fremmes uten samtykke fra ankeutvalget. Utvalget kan bare gi samtykke når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken avgjort i Høyesterett, jf. tvisteloven § 30-4.
- (13) Det følger av barnevernsloven § 6-2 sjette ledd tredje punktum at vedtak om plassering i barneverninstitusjon «faller bort dersom det ikke er satt i verk innen seks uker». Loven gir ikke anledning til forlengelse.
- (14) Det er klart at vedtaket er iverksatt når barnet ankommer barneverninstitusjonen. Spørsmålet er om vedtaket etter forholdene kan anses iverksatt i lovens forstand på et tidligere tidspunkt.
- (15) Som lagmannsretten påpeker, kan «satt i verk» ut fra naturlig språkforståelse innebære å ha introdusert, satt i gang, startet, initiert, foretatt eller begynt. Ordlyden åpner altså for en videre forståelse enn «fullført» og lignende uttrykk.
- (16) Lagmannsretten beskriver sin generelle forståelse av bestemmelsen slik:

«Lagmannsretten mener det må bero på en konkret helhetsvurdering av situasjonen om tvangsvedtaket kan anses 'satt i verk' innen fristen 28. februar 2024. Helhetsvurderingen må foretas innenfor de skranker legalitetsprinsippet og ungdommens grunnleggende menneskerettigheter setter, og med barnets beste som rettesnor. Helhetsvurderingen av situasjonen må videre skje i lys av at seksukersfristen er absolutt og ikke kan forlenges, og at lovens system er at barneverntjenesten er henvist til eventuelt å anlegge ny tvangssak dersom fristen oversittes.»

- (17) Høyesteretts ankeutvalg er enig i dette. Utvalget viser i denne forbindelse til Rt-1993-721 om bestemmelsen i barnevernloven 1992 som fastsatte at vedtak om omsorgsovertakelse falt bort dersom det «ikke [var] satt i verk» innen seks uker fra vedtakstidspunktet. Høyesterett pekte på side 725 på at «det ofte ved iverksettelse av omsorgsvedtak vil være naturlig for barnevernmyndighetene å forsøke å få til en avtale med den som har hatt omsorgen, med henblikk på en smidig iverksetting», og at et krav om «faktisk iverksetting» for å avbryte fristen, kunne motvirke dette. Dette hensynet gjør seg også gjeldende i saker om plassering i barneverninstitusjon, selv om det ellers er visse forskjeller på vedtak om omsorgsovertakelse og vedtak om tvangsplassering.

- (18) I dette tilfellet ankom barnet barneverninstitusjonen elleve timer etter at seksukersfristen var utløpt. I den konkrete vurderingen av om vedtaket likevel var iverksett før fristens utløp, peker lagmannsretten på følgende:

«I vår sak hadde barneverntjenesten skaffet ungdommen institusjonsplass med et behandlingsopplegg i institusjonen. Foreldrene og ungdommen var informerte om institusjonsplassen og behandlingsopplegget. Andre offentlige instanser var også informerte. Alt det praktisk nødvendige for plasseringen var ferdig forberedt. Barneverntjenesten hadde også dialog med foreldrene. Barnevernstjenestens forsøk på å komme i dialog med ungdommen var forgjeves. Far hadde kontakt med ungdommen. Barneverntjenesten tillot at han kjørte ungdommen til institusjonen etter avtale med henne, fremfor å benytte politimakt.»

- (19) Videre uttaler lagmannsretten:

«Til støtte for ... [at vedtaket må anses å ha vært satt i verk før fristens utløp] pekes på at barnevernstjenesten ut fra omstendighetene må anses for å ha utøvd omsorg for ungdommen, både faktisk, praktisk og rettslig, før seksukers fristen utløp: Nemlig ved å akseptere og avtale innflytting 29. februar 2024 etter ønske fra foreldrene og ungdommen, for å unngå å gjennomføre tvangsflyttingen med bruk av politimakt. Barneverntjenesten godtok dette ut fra ungdommens beste. Barnevernstjenesten har ikke forholdt seg passiv, men aktivt fulgt opp vedtaket gjennom hele fristløpsperioden. Iverksettelsesvurderingen ville stillet seg annerledes dersom innflytting ikke skjedde før 29. februar 2024 av den grunn at barneverntjenesten hadde forholdt seg helt passiv.»

- (20) Det kan i dette tilfellet ikke på avgjørende måte sette saken i en annen stilling at barneverntjenesten ikke har begrunnet nærmere hvorfor den etterkom ønsket om innflytting først dagen etter fristutløp.
- (21) Høyesteretts ankeutvalg finner etter dette at det ikke er feil ved lagmannsrettens rettsanvendelse, og dermed ikke tilstrekkelig grunn til å tillate ankene fremmet til behandling.
- (22) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G

Ankene tillates ikke fremmet.

Henrik Bull
(sign.)

Toril Marie Øie
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)